

Sygn. akt X Ga 556/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Małgorzata Korfanty (spr.)
Sędziowie:	Sędzia Grażyna Urban Sędzia Łukasz Malinowski
Protokolant	starszy protokolant Agnieszka Demucha

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2019r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z 14 czerwca 2018 r. sygn. akt VII GC 715/17

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 450,00 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów w postępowaniu odwoławczym.

Sędzia Grażyna Urban Sędzia Małgorzata Korfanty Sędzia Łukasz Malinowski

Sygn. akt X Ga 556/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 czerwca 2018 roku, sygn. akt VII GC 715/17, Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. J. kwotę 260,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.485,49 zł (dwa tysiące czterysta osiemdziesiąt pięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że na skutek kolizji drogowej z dnia 30 listopada 2015 roku uszkodzeniu uległ pojazd marki F. (...) o nr. rej. (...), należący do poszkodowanych M. i K. G.. Sprawca szkody posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC

wykupione u pozwanej. W dniu 1 grudnia 2015 roku poszkodowana K. G. zawarła z powodem umowę najmu pojazdu zastępczego, do czego upoważnił ją współwłaściciel M. G.. Pojazd był poszkodowanym potrzebny do dojazdów do pracy i użytku codziennego. Strony ustaliły dobową stawkę czynszu najmu na kwotę 260,00 zł netto. Poszkodowani korzystali z pojazdu zastępczego w okresie od 1 grudnia 2015 roku do 23 grudnia 2015 roku, tj. łącznie 23 dni. Na podstawie umowy cesji wierzytelności poszkodowana przeniosła na powoda wierzytelność z tytułu szkody komunikacyjnej przysługującą jej wobec pozwanej. Z tytułu czynszu najmu pojazdu zastępczego przez okres 23 dni przy stawce w wysokości 260,00 zł netto, powód obciążył poszkodowaną fakturą nr (...) na kwotę 7.355,40 zł brutto. Powód poinformował pozwaną o dokonaniu cesji i wezwał pozwaną do zapłaty wskazanej kwoty, która uznawszy swoją odpowiedzialność za szkodę, wypłaciła powodowi odszkodowanie w łącznej wysokości 2.080,00 zł tytułem kosztów wynajmu samochodu zastępczego, uznając za zasadny okres 16 dni najmu i obniżając dobową stawkę najmu do 130,00 zł brutto. Pozwana odmówiła dalszej dopłaty odszkodowania.

Pozwana podczas zgłoszenia szkody poinformowała poszkodowanych telefonicznie o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego wobec faktu, że uszkodzony pojazd nie był jezdny. Jednocześnie pozwana wskazała na akceptowane stawki dobowe czynszu najmu, określając je na kwotę 130,00 zł brutto za 1 dobę najmu. Pozwana podała, że najem pojazdu będzie rozliczany bezgotówkowo i poinformowała o konsekwencjach wynajmu pojazdu zastępczego od osoby trzeciej. Poszkodowani odrzucili propozycję pozwanej i najęli samochód zastępczy od powoda.

W dniu 1 grudnia 2015 roku poszkodowany zgłosił szkodę u pozwanej i wynajął u powoda pojazd zastępczy. W dniu 4 grudnia 2015 roku pozwana dostarczyła do serwisu kalkulację naprawy. 7 grudnia 2015 roku złożono zamówienie na części zamienne, które otrzymano w dniach od 8 do 14 grudnia 2015 roku, bowiem częstą praktyką jest konieczność dopasowywania części i zapytania o zgodę ubezpieczyciela na zamówienie innej części niż ujęta w kosztorysie, co wymaga ponownego zamówienia części i oczekiwania. Naprawę rozpoczęto w dniu 11 grudnia 2015 roku, w dniu 23 grudnia 2015 roku serwis zakończył naprawę, dokonano pokolizyjnego badania technicznego i poszkodowany odebrał pojazd.

W toku postępowania Sąd dopuścił opinię biegłego, który orzekł iż uzasadniony czas likwidacji szkody wpływający na uzasadniony czas najmu pojazdu wynosił 18 dni uwzględniając przy tym 4 dni na zgłoszenie szkody, oględziny i sporządzenie kalkulacji naprawy przez pozwaną, 5 dni technologicznego czasu naprawy i 6 dni oczekiwania na części, przy czym naprawa powinna była rozpocząć się już w poniedziałek 14 grudnia 2015 roku po otrzymaniu wszystkich części, a ponadto przy uwzględnieniu 4 dni wolnych. Zasadny okres najmu pojazdu zastępczego zdaniem biegłego trwał od dnia 1 grudnia 2015 roku do 18 grudnia 2015 roku.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że podstawą odpowiedzialności pozwanej był przepis art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach Obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zakres odpowiedzialności pozwanej reguluje art. 361 § 1 k.c. w myśl którego zobowiązany do naprawienia szkody ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa. Naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

W sprawie okolicznością sporną była wartość dobowej stawki czynszu najmu samochodu zastępczego oraz uzasadniona długość najmu. Z tego względu Sąd powołał biegłego, którego ustalenia Sąd przyjął za własne. Uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego wynosił 18 dni, tj. 30 listopada 2015 roku – zdarzenie szkodowe, 1 grudnia 2015 roku – zgłoszenie szkody i rozpoczęcie najmu pojazdu zastępczego, 1 - 4 grudnia 2015 roku oczekiwanie na oględziny i kosztorys pozwanej (4 dni), 7 - 11 grudnia 2015 roku – zamówienie i oczekiwanie na części zamienne (5 dni), 14 - 18 grudnia 2015 roku – technologiczny czas naprawy (5 dni) oraz 4 dni wolne od pracy. Sąd wskazał, że opinia została sporządzona w sposób fachowy i rzetelny, po kompleksowej analizie całości materiału dowodowego oraz w oparciu o posiadaną przez biegłego wiedzę specjalistyczną, przy czym Sąd uwzględnił

dłuższy okres oczekiwania na części w wymiarze 8 dni, a nie 6 dni. Z analizy materiału dowodowego wynikało, że pozwana przedstawiła poszkodowanemu ofertę najmu pojazdu zastępczego w klasie odpowiadającej samochodowi uszkodzonemu w wyniku zdarzenia, który rozliczany miał być w formie bezgotówkowej pomiędzy ubezpieczycielem a podmiotem organizującym najem. Ponadto pozwana poinformowała poszkodowanego o akceptowanej stawce najmu w wysokości 130,00 zł brutto i wskazała, że poszkodowany nie ma obowiązku przyjąć oferty pozwanej, jednak w przypadku wybrania innej oferty stawka najmu będzie weryfikowana do wysokości 130,00 zł brutto. Poszkodowany z przedstawionej oferty nie skorzystał, wynajmując pojazd zastępczy od powódki za stawkę dobową najmu przewyższającą stawki akceptowalne przez pozwaną.

Zdaniem Sądu I instancji takie zachowanie poszkodowanych stanowiło niedbalstwo, które przyczyniło się do zwiększenia rozmiarów szkody i jednocześnie skutkowało ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej za wydatki związane z najmem pojazdu zastępczego. Sąd I instancji wskazał, że poszkodowany nie może kosztem swojej decyzji o nieekonomicznym charakterze zwiększać rozmiaru szkody i obciążać tym sprawcę szkody i pozwaną. Takie postępowanie nie może zostać ocenione jako racjonalne, bowiem skorzystanie z pojazdu zastępczego za 319,80 zł brutto za dobę najmu, która to stawka przewyższa stawkę pozwanej dwukrotnie, podczas gdy poszkodowany miał możliwość skorzystania z bezpłatnego pojazdu zastępczego zaoferowanego przez pozwaną, wykraczało poza ramy logicznego myślenia. Zdaniem Sądu I instancji jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebom ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od opisanej zasady nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Sąd ocenił, że poszkodowani mogli bez żadnych przeszkód czy utrudnień zminimalizować szkodę, nie wiązałoby się to z koniecznością porównywania ofert, poszukiwania najtańszej oferty czy też badaniem rynku najmu. Jeżeli pozwana zaoferowała poszkodowanym zorganizowanie określonej usługi rekompensującej poniesioną przez nich szkodę, a poszkodowani bez żadnego powodu z oferty tej nie skorzystali, to nie sposób uznać za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym koszty, przewyższające te, które poszkodowani byliby zobowiązani ponieść, gdyby ofertę taką wybrali. Tym samym koszty generowane w związku ze skorzystaniem z odpłatnego pojazdu nie pozostawały w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodowym i nie były objęte odpowiedzialnością pozwanej.

Stąd też Sąd I instancji przyjął, że odszkodowanie należne powodowi wyniosło 2.340,00 zł, a że pozwana już wypłaciła kwotę 2.080,00 zł, tym samym należna powodowi niewypłacona część odszkodowania wyniosła 260,00 zł.

O odsetkach Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 k.c. w związku z art. 14 u.o.o., zasądzając je w wymiarze odsetek ustawowych za opóźnienie od 8 stycznia 2016 roku, a o kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., uznając, że powód utrzymał się jedynie w 4,93% swego żądania.

Apelację od wyroku złożyła strona powodowa, zaskarżając wyrok w zakresie pkt. 2 i 3 i zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej i swobodnej oceny dowodów i dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez błędne przyjęcie, iż pozwany jest zobowiązany do zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego po stawce 260 zł netto za dobę, pomimo iż zebrany materiał dowodowy pozwolił na wykazanie, iż stawka najmu na tym poziomie ma charakter rynkowy;

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej i swobodnej oceny dowodów i dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez błędne przyjęcie, że warunki proponowane przez ubezpieczyciela były analogiczne do oferty powoda w sytuacji, gdy ubezpieczyciel zaproponował najem pojazdu zastępczego jedynie na 12 dni, w konsekwencji czego poszkodowany 6 dni pozostawałby bez środka transportu;

3. art. 233 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę opinii biegłego w zakresie dotyczącym przyjętej, dobowej stawki najmu, stosowanej na rynku lokalnym i późniejsze pominięcie wniosku biegłego, zgodnie z którym stosowana przez powoda stawka nie była zawyżona.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 361 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w niniejszej sprawie polegające na przyjęciu, iż dobowy stawka najmu na poziomie 260,00 zł netto nie była wydatkiem celowym i ekonomicznie uzasadnionym przez co nie stanowiła elementu szkody, za której naprawienie odpowiedzialny był pozwany i obniżenie stawki najmu do 130,00 zł netto w miejsce stawki rynkowej najbliższej stawce ustalonej przez powoda z poszkodowanym;

2. art. 36 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych poprzez przyjęcie, iż najem pojazdu zastępczego po stawce 260,00 zł netto za dzień najmu nie mieści się w granicach odpowiedzialności pozwanego;

3. art. 66 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany złożył poszkodowanemu ofertę, w sytuacji gdy nie spełniała ona wymogów określonych dla „oferty” narzuconych przez powołaany przepis.

Z uwagi na zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w zaskarżonej części ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, a także zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem I i II instancji.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia są prawidłowe i znajdują potwierdzenie w dowodach zebranych i przeprowadzonych w sprawie. Dlatego też Sąd Odwoławczy przyjmuje je za własne, bez konieczności ich ponownego przytaczania.

Zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 k.p.c. należy uznać za bezzasadny.

Sąd Odwoławczy zważył, że ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem i jednocześnie uprawnieniem Sądu orzekającego, rozstrzygającego kwestie sporne w warunkach niezawisłości i na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Samo przekonanie strony o dokonaniu ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego nie jest wystarczające dla uznania, że Sąd naruszył wyrażoną w art. 233 k.p.c. zasadę swobodnej oceny dowodów. W swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie, poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c. i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (za: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002r., sygn. akt IV CKN 1316/00 oraz sygn. akt II CKN 817/00, niepubl.). W tym kontekście zważania Sądu I instancji i poczynione ustalenia oparte były o swobodną, a nie dowolną ocenę materiału dowodowego.

W większości zarzuty powoda odnośnie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego stanowią w istocie zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego poprzez niewłaściwe ustalenie uzasadnionego okresu najmu samochodu zastępczego przez poszkodowanych oraz samej stawki najmu.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy zważył, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń co do zasady jest identyczny jak zakres odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego, który spowodował szkodę. Zgodnie zaś z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, a w tych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Sąd I instancji słusznie przyjął, iż stawka za najem powinna wynosić 130 zł brutto przy wynajmie pojazdu z segmentu D, czyli tego z którego pojazd wynajął poszkodowany, a także iż okres najmu tegoż pojazdu powinien wynosić 18 dni. Jak wynika z zeznań poszkodowanego M. G. pozwana zaproponowała mu zorganizowanie pojazdu zastępczego, poinformowała także, iż w razie najmu od osoby trzeciej stawka zostanie zweryfikowana i przedstawiła na poparcie swojej argumentacji odpowiednie dowody w postaci nagrania z rozmowy telefonicznej. Przesłuchany w toku postępowania poszkodowany początkowo powoływał się na niepamięć, jednakże rozpoznał na nagraniu swój głos i przyznał, że taka propozycja padła, jednakże najprawdopodobniej posiadał już pojazd zastępczy od powoda. Wprawdzie poszkodowany zeznał, że został poinformowany przez warsztat, że to oni będą się wszystkim zajmować i kontaktować z pozwaną, jednakże nie zwalnia to poszkodowanego z obowiązku sprawdzenia czy przynajmniej zainteresowania się jakie są stawki i czy ubezpieczyciel na pewno pokryje wszelkie koszty. Poszkodowany sam przyznał, że był to najem bezgotówkowy i nie dowiadywał się ile będzie kosztował.

W orzecznictwie przyjmuje się obowiązek minimalizacji szkody. Uznanie, że stawka powoda w kwocie aż 260 zł za dobę netto przy zaproponowanej stawce pozwanej 130 zł brutto nie jest rażąco zawyżona byłoby co najmniej absurdalne. W sprawie była wprawdzie powołana opinia biegłego, lecz Sąd na okoliczność stawek wynajmu powołał ją z ostrożności procesowej, bowiem na pierwszy rzut oka widać znaczącą różnicę w cenach. W zasadzie, z uwagi na propozycję pozwanej odnośnie zorganizowania pojazdu zastępczego nie ma potrzeby ustalania ceny rynkowej, skoro poszkodowany miał możliwość skorzystania z tańszej opcji wynajmu i odmówił. Nagranie jest wystarczającym dowodem na propozycję najmu przedstawioną przez pozwaną, a nie ma ona obowiązku ponosić dodatkowych kosztów, których łatwo można było uniknąć. Stawkę zastosowaną przez powoda można by wziąć pod uwagę gdyby pozwana nie złożyła propozycji zorganizowania najmu. Zarzut powoda, iż telefoniczna propozycja pozwanej odnośnie najmu nie posiadała cech oferty jest bezpodstawna, gdyż pozwana jasno poinformowała poszkodowanego o takiej możliwości oraz podała stawkę. Gdyby poszkodowany wyraził jakiegokolwiek zainteresowanie ofertą pozwana na pewno podała by więcej szczegółów, jednakże poszkodowany nie był tą propozycją zainteresowany.

Opinia biegłego została w głównej mierze powołana na okoliczność ustalenia uzasadnionego okresu najmu pojazdu. Biegły, jako specjalista w swojej dziedzinie, jasno nakreślił czasookres potrzebny do zgłoszenia szkody, sprowadzenia części czy samej naprawy pojazdu, a tym samym do wynajmu pojazdu zastępczego. Biegły wyliczył dwa warianty uzasadnionego najmu, tj. 16 i 18 dni. Słusznie Sąd I instancji przyjął wariant 18 dniowy, gdyż jak zauważył powód w zarzutach do opinii – części są przywożone przez kuriera, a ten nie stawia się w warsztacie równo z jego otwarciem, pojawia się także w niniejszej sprawie problem z dostawą części w czterech ratach. Biorąc pod uwagę iż naprawa mogła trwać 5 dni, a 14 grudnia 2015 roku był dniem ostatniej dostawy części – samochód mógł zostać oddany poszkodowanym już 18 grudnia 2015 roku i do tego dnia uzasadniony jest najem pojazdu zastępczego.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną. Sąd ponadto zasądził od powoda na rzecz pozwanej koszty za postępowanie odwoławcze na podstawie art. 98 k.p.c., przyznając

pełnomocnikowi wynagrodzenie na podstawie § 2 pkt. 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sędzia Grażyna Urban Sędzia Małgorzata Korfanty Sędzia Łukasz Malinowski